

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

naturelder

naturelder

naturelder

www.naturelder.org

www.kirsalalanlardasiviltoplumgelisimi.com

KIRSAL ALANLARDA SİVİL TOPLUM GELİŞİMİ PROJESİ

SAVUNUCULUK, LOBİCİLİK VE YABANCI OTLARLA MÜCADELE YÖNTEMLERİ

Kasım 2021

Sivil Toplum Destek Programı Üçüncü Dönem
Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi Projesi
Civil Society Development in Rural Areas Project

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla **Akdeniz Naturel Yaşam Derneği** sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Daha fazla bilgi için:

AKDENİZ NATUREL YAŞAM DERNEĞİ

Merkez Mah. Karanfil Sok. No: 23/13 Erdemli/Mersin

www.naturelder.org

Email : naturelder@gmail.com

Tel/Fax: +903246060516

Proje Hakkında:

KIRSAL ALANLARDA SİVİL TOPLUM GELİŞİMİ PROJESİ

kirsalalanlardasiviltoplumgelisimi.com

Sivil Toplum Destek Programı Üçüncü Dönem

www.siviltoplumsektoru.org

Kasım 2021

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Akdeniz Naturel Yaşam Derneği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	3
KIRSAL ALANLARDA SİVİL TOPLUM GELİŞİMİ PROJESİ.....	4
Projenin Genel Amacı.....	11
Projenin Süresi.....	12
Projenin Uygulama Alanı.....	12
Mevcut Durum Analizi.....	12
SAVUNUCULUK	20
Kamu Çıkarları İçin Savunuculuk	21
İnsan Merkezli Savunuculuk.....	21
Katılımcı Savunuculuk.....	22
Savunuculuk Kampanyaları	24
Savunuculuk Faaliyetlerinin Meşruluğu.....	24
LOBİCİLİK	25
ABD, AB ve Türkiye'deki Lobiciliğin Yasal Zemini	27
ABD'de Lobiciliğin Yasal Zemini	28
AB'de Lobiciliğin Yasal Zemini	28
Türkiye'deki Lobiciliğin Yasal Zemini	29
Lobicilik Yöntemleri	30
YABANCI Otlar, HERBARYUM VE MÜCADELE YÖNTEMLERİ	31
Yabancı Otlar ve Tanımı.....	31
Herbaryum ve Bitki Teşhisinin Yapılması	33
Yabancı Otlarla Mücadele.....	34
Kültürel Önlemler	35
Mekanik Mücadele	36
Fiziksel Mücadele.....	37
Kimyasal Mücadele.....	38
Ekim Nöbeti (Ürün Rotasyonu, Münavebe).....	40
Entegre Mücadele	42
KAYNAKÇA.....	43

ÖNSÖZ

Kırsal alanlarda insanlar geçimlerini sağlamak için tarım ve hayvancılık faaliyeti yapmaktadır. Tarım ve hayvancılığın doğa şartlarına bağlı olarak sürdürülen bir faaliyet olması, iklim değişikliği, küresel ısınma, tarım arazilerinin erozyon ve toprağın amaç dışı kullanımı ile azalması, sağlıklı yaşam için organik üretimin hız kazanması gibi nedenlerle, gelecekte milyonlarca insan gıda gereksinimlerini karşılayamayacaktır. Dünya nüfusunun hızla arttığı, Covid-19 salgın hastalığının yaşandığı günümüzde, tarım sektörünün ne denli önemli olduğu belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Uygun iklim koşulları ve verimli tarım arazileri ile çok çeşitli ve yüksek verimli ürün yetiştirme olanağına sahip bir tarım ülkesi olarak, tarımın ülkemiz ekonomisine katkısı çok büyüktür. Ancak günümüzde tarımın GSMH'ye ve istihdama katkısının azaldığı, büyüme oranlarında düşüşler olduğu görülmektedir. Bunun önlenmesi için sürdürülebilir Tarım ve kırsal kalkınma politikalarının kamu ve Sivil Toplum Kuruluşlarıyla birlikte yürütülerek, üretici merkezli olması sağlanmalıdır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından uygulanan Sivil Toplum Destek Programının III. dönemi kapsamında yürütülen Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi projesi bu amaçla ortaya çıkmıştır.

Proje 111.066,00 avroluk bütçesi ile tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan STK'ların politika ve karar alma süreçlerine daha aktif katılımını sağlamak için uygulanıyor. Bu doğrultuda; yanlış tarım uygulamaları ile mücadele konusunda tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren STK'ların iletişim, lobicilik ve savunuculuk yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kurumsal kapasitelerinin artırılması hedefleniyor.

Tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının bu proje ile alacakları eğitimle kent konseyleriyle kamu ile iş birliği içerisinde yerel sorunların çözümü için politikalar oluşturmak için katkı sağlamalarını hedeflemekteyiz. Ayrıca bu kitapçıkla bu alanda faaliyet gösteren bütün paydaşlara katkı sağlamayı hedeflemekteyiz.

KIRSAL ALANLARDA SİVİL TOPLUM GELİŞİMİ PROJESİ

Sürdürülebilir Kalkınma için küresel hedefler olarak da bilinen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), Birleşmiş Milletler tarafından 25 Eylül 2015 tarihli Genel Kurulu'nda kabul edilen 17 hedeften oluşmaktadır. BM liderliğindeki bu süreç Kalkınma Gündemi olarak 193 üye devletin dahil olduğu bir anlaşmadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH), insanlığın hedeflediği en geniş görüş birliğini temsil etmektedir. Bu hedefler, medeniyetimiz için her insanın sahip olduğu

hakların özetidir. Ayrıca insanlığın refah seviyelerine ilişkin asgari düzeyi belirler ve gelecek nesillere yönelik yükümlülüklerini tanımlar. Dünyada eşitsizlikler sadece ekonomik ve sosyal değil, aynı zaman sektörel, bölgesel, etnik, toplumsal ve cinsiyet temellidir. Yoksulluk ve düşük üretkenlik, belirli bölgelerde yerli halklarda ve kadınlar arasında yoğunlaşmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınmada sağlanacak başarılar, eşitsizliklerin ortadan kalkmasına ve yoksulluğun azaltılmasına vesile olacaktır.

Güçlü demokrasinin hayati unsurlarından biri, dinamik ve iyi işleyen bir sivil toplumdur. Çünkü güçlenmiş bir sivil toplum, işleyen bir demokrasinin temel ilkelerinin temin edilmesinde azami öneme sahiptir. Sivil toplum 2014-2020 yılları arasında Türkiye'ye sağlanan Katılım Öncesi Yardım Aracı'nda (IPA II) 'Demokrasi ve Yönetişim' sektörü altında bir alt sektör olarak yer almıştır.

Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Politikaları kapsamında çok sayıda yasa, mevzuat, yönetmelik ve politika oluşturulmuştur. Türkiye'nin en üst düzey ulusal politika belgesi olarak tanımlanmakta olan 'Türkiye Ulusal Kalkınma Planı', tüm makro düzeydeki ulusal politikaları ve öncelikleri ortaya koymaktadır. Türkiye 1992 Rio Konferansı'ndan sonra ilk olarak sürdürülebilir kalkınma kavramını 1996 da 7. Kalkınma Planına getirmiştir. Son on yılda Rio+20'nin sonuçları 2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planı ile uyumlu hale getirilmiştir.

10. Kalkınma Planının temel ilkelerinden biri sürdürülebilir kalkınmadır ve plan "İnsan Merkezli Kalkınma" yaklaşımına dayanmaktadır. Oysa bilindiği gibi kırsal kesimde yaşam koşulları diğer kesimlere kıyasla düşük standartlardadır. Bu dezavantajların tolere edilmesi için

kırsal kesime bir takım kamu hizmetlerinin (teknik yayım hizmetleri, girdi/çıktı destekleri, tarımda çalışanların sosyal güvenliği vb.) sunulması gerekir. Ayrıca kırsal kesim için alternatif politikalar üretmek ve uygulamalar geliştirmek önemli konulardır.

“Kırsal kesimin yaşam koşullarını iyileştirmek için neler, nasıl ve kimler tarafından yapılmalıdır?” sorusu her zaman her toplumda gündemin ön sıralarında yer almıştır. Ancak bu soru yeterince yanıtlanamamış bir sorudur. Örneğin, tarım kesimine yönelik teknik yayım servisi nasıl ve kimler tarafından organize edilmelidir? Çiftçilerin mesleki statüsü diğer meslek statüleri karşısında nasıl olmalı ve bu statü nasıl korunmalıdır? Çiftçilik mesleği nasıl geliştirilmeli, çiftçilik kimliğinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve korunması sürecinde neler yapılmalıdır? Tarım sektöründe çalışanların korunması ve sosyal güvencesi nasıl sağlanmalıdır? Sistemin siyasi, kamu ve çiftçi partnerleri hangi kurumlar olmalıdır? Sosyal güvenlik sistemi nasıl çalıştırılmalıdır? Tarımla ilgili pek çok ayrıntıda kamuya karşı kimler ya da hangi kuruluşlar sorumlu olmalı? Ayrıca siyasi erklerin tarımsal politikalar üretmesinde, üretilen politikaların uygulamaya aktarılmasında ve izlenmesinde hangi kuruluşlar, nasıl etkin olabilirler? Bu ve buna benzer sorunların Türkiye tarımı açısından yeterince tartışıldığını ve çözüme kavuşturulduğunu söylemek güçtür. Bunun başlıca nedenlerinden biri, tarım ve kırsal kalkınma konularını ilgilendiren sorunlara çözüm arayışlarında, kamu sektörü yanında sivil toplum kurumlarının yeterince aktif ve demokratik katılımcı olmamalarıdır. Sorunların çözüm araştırmalarında, kamu karşısında en önemli sivil

partnerlerin dernek, ziraat odaları ve çiftçi birlikleri olduğunu söylemek gerekir. (Prof. Dr. Ayhan Çıkın-2003)

Tarım sektörü, başta sanayi olmak üzere pek çok sektöre hammadde üretir ve istihdam sağlar. Türkiye coğrafi konumu, genç nüfusu, iklimsel özelliği ve mevcut tarımsal alanlarıyla birçok ülkeye kıyasla avantajlı durumdadır. Türkiye bu potansiyelini doğru kullandığı takdirde kırsal alanda kalkınma ile iç tüketimini karşılayacak ve daha fazlasını üreterek ihracatını artıracaktır.

Ancak, tarım ve kırsal kalkınma alanında oluşturulan politikaların, sivil toplumdan kopuk bir şekilde ve merkezizetçi bir yapı ile planlanmasının yol açtığı aksaklıklardan dolayı, istenilen sağlıklı, kaliteli ve yeterli üretim sağlanamamaktadır. Örneğin, tarım ve hayvancılıkta üretim maliyetlerinin yüksek oluşu, bölgeler bazında üretim politikaları olmaması, gıda sektöründeki sorunlar ve tüketici fiyatlarının yüksek olması bu sorunlardan bazılarıdır.

Ayrıca ülkemizde tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin birbirinden kopuk ve bağımsız hareket etmeleri de politika ve karar alma süreçlerine aktif ve demokratik katılımlarını mümkün kılmamaktadır.

Günümüzde sorunların çözümü için iyi yönetişimin bilimsel ayaklarından olan politika ve karar alma süreçlerine tüm tarafların dahil olacağı mekanizmalar kurulmadan sonuca ulaşılması mümkün değildir. Tüm taraflarla yuvarlak masa etrafında bir araya gelinerek, idari kapasitelerinin geliştirilmesi, bölgenin sorunları ve çözümleri iyi analiz edilerek, iletişim becerileri geliştirilerek yapacakları savunuculuklarla sürdürülebilir sonuçlar alınacak ve uygulamada başarılı olunacaktır.

Projemizi, tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan, kâr amacı gütmeyen kuruluşların ortak bir sorunu olarak birlikte çare bulabilecekleri; savunuculuk ve lobicilik yapacakları “Yanlış Uygulanan Yabani Ot Mücadele Yöntemleri” üzerine oluşturmuş bulunmaktayız. Bu konu proje ortaklarımızın ve iştirakçilerimizin tamamının etkilendiği ortak bir konu olması nedeniyle seçilmiştir. Ayrıca projenin konusu, birçok sivil toplum örgütünün yasaklanması için mücadele verdiği, yabani ot ilaçlarının etken maddesi olan “Glyphosate” kullanımı konusunda Avrupa Birliği’ndeki sivil toplum programları ile sinerji oluşturacak bir konudur.

Sağlıklı gıda ve temiz çevre günümüz toplumunun öncelikli hassasiyetlerinin başında gelmektedir. Mersin ilimizde tarımsal işletmelerde yabani otlarla mücadele amacı ile özellikle insanlar için kanser yapma riski taşıdığı belirtilen (WHO ve IARC) “Glyphosate” etkili herbisitler (yabani ot ilacı) kullanılmaktadır. Kullanılan bu herbisitler, uygulandığı toprakta yağış ve sulamayla taban suyuna karışarak, çevre ve insan sağlığı için tehdit oluşturmaktadır. Toprakta kalıntı yaptığı için topraktaki canlıları etkileyerek toprağın fiziksel (strüktür) ve kimyasal (tekstür) özelliklerini bozmaktadır.

Ayrıca uygulanan herbisitler yabani otların bünyesinde ilaç kalıntısı bırakarak hayvan yemi ve yeşil gübre olarak kullanılmasını sakıncalı kılmaktadır. Ülkemizdeki hayvancılığın en önemli sorunlarından birisi hayvanların beslenme sorunudur. Hayvanların beslenmesinde ulusal kaynaklar yeterli olmadığı için 1.571.324.000 dolar (TÜİK 2017) hayvan yemi ithalatı yapılmaktadır. Hayvan yetiştiriciliğinde girdi maliyetindeki yükseklik, ulusal hayvancılık sektörünü içinden çıkılmaz bir pozisyona

sokmuştur. Mersin ilimizdeki ortalama tarımsal işletme büyüklüğü 1-5 dekar arasında yani küçük ölçekli olduğu için yabani otlarla mücadelenin herbisit kullanılmadan, mekanik yollarla yapılması mümkündür. Böylece ot ilacı kullanılmayan bahçelerdeki yabani otlar hayvan yemi olarak kullanılabilir. Yabani ot mücadelesinin Glyphosate etkili ilaçlar kullanılarak yapılması, doğal yaşam ve doğal dengenin vazgeçilmez unsurlarından olan arı faaliyetlerini engelleyerek doğal dengeye telafi edilemeyecek oranda zarar vermektedir.

Ayrıca Mersin ilimiz Akdeniz Bölgesinde bulunması nedeniyle taşıdığı coğrafi ve iklim özellikleriyle, yerel ve ulusal arıcılar için kışlık konaklama merkezi niteliği taşımaktadır. Yabani otlarla alternatif ve mekanik yollarla mücadele yapılması, sağlıklı bal üretimindeki gelirin arttırılmasına katkı sağlayacaktır.

Projemizin iştirakçileri olan Erdemli Ziraat Odası, Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Süt Ürünleri Tarımsal Üreticileri Birliği, Mersin İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Tarım Hayvancılık ve Kaynakları Koruma Derneği dahil 5 yerel STK'nın Mersin İli Erdemli, Tarsus ve Mezitli İlçe belediyeleri bünyesindeki kent konseylerine üye olmaları (Kent Konseyleri 5393 Sayılı belediye kanunu ve 26313 sayılı kent konseyi Yönetmeliğine dayanarak kurulmuş yapılardır. Kuruluş amaçları; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir. Merkezi yönetimin, yerel yönetimin,

kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşerilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin , sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzmanlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade eder) ve bu konsey faaliyetleri içerisinde tarım ve kırsal kalkınma gücünü oluşturmak için düzenlenecek kampanya sonrası oluşumda, tarım ve kırsal kalkınma alanında politika ve karar alma süreçlerine daha aktif ve demokratik katılımlarıyla sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri ve itibarlarının artması sağlanacaktır.

Projemizin iştirakçileri olan Erdemli Ziraat Odası, Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Süt Ürünleri Tarımsal Üreticileri Birliği, Mersin İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Tarım Hayvancılık ve Kaynakları Koruma Derneği ile birlikte yapacağımız lobicilik çalışmaları ile Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından çiftçi eğitim programına herbisitlerin sağlıklı kullanımı eğitim programı eklenecek.

Tüm bu faaliyetler neticesinde oluşacak farkındalık sonucunda yabancı ot mücadelesinde alternatif yöntemlerin yaygınlaşması ile herbisit kullanımı %5 azalacak ve daha sağlıklı gıda ürünü üretilecektir.

Bu projemizdeki beklenen sonuçların gerçekleşmesi neticesinde, tarım ve kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin gelişiminin desteklenmesi sağlanarak; yabancı ot ilaçlarının yanlış kullanımına karşı daha iyi bir sivil diyalog sağlanarak, aynı zamanda tarım ve kırsal kalkınma alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının

politika oluşturma süreçlerine katılımı sağlanmış ve kamuoyunda itibarları arttırılmış olacaktır.

Projenin Genel Amacı

Projemiz daha önce Avrupa Birliği sivil toplum diyalogu alanında tecrübeli uluslararası deneyime sahip Akdeniz Naturel Yaşam Derneği liderliğinde ilimizin Tarım ve Kırsal kalkınma alanında önde gelen, Erdemli Ziraat Odası(Sivil Toplum Diyalogu IV Tecrübe Sahibi), Mersin Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Mersin İli Arı Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Süt Ürünleri Tarımsal Üreticileri Birliği, Mersin İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, Tarsus Tarım, Hayvancılık ve Doğal Kaynakları Geliştirme Derneği gibi sivil toplum örgütleri tarafından, proje kapsamında gerçekleştirilecek mevcut durum analizi, kurumların ve üyelerinin eğitim faaliyetleri, çalışma ziyareti ve çalıştay düzenlenmesi gibi bir dizi faaliyetler sayesinde aktif katılımlar sağlanarak iletişim ve savunuculuk becerilerini arttıracığı ve yerel, ulusal veya uluslararası düzeyde karar alma süreçlerine katılımını teşvik etmeyi başarıya ulaşacağı için desteklenmektedir. Böylece idari kapasitelerini yükselterek politika belirleme süreçlerine kırsal alanda güç birliği sağlayarak katılacaklardır.

Ayrıca Tarım ve Kırsal kalkınma sektöründeki yerel politika uygulayıcıları olan kâr amacı gütmeyen kamu temsilcileri Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Mezitli, Tarsus ve Erdemli Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri

tarafından da projemiz desteklenmektedir. Politika yapma ve savunuculuk konularında çalışan sivil toplum örgütleri, kar amacı olmayan kamu kurumlarıyla işbirliği yaparak kapasitelerini yükselteceklerdir.

Projenin Süresi

2021 yılının Nisan ayında başlayarak bir yıllık dönem boyunca ay ay olarak uygulanacak olan Kırsal Alanlarda Sivil Toplum Gelişimi Projesi'nin faaliyetleri bir yıl boyunca devam edecektir.

Projenin Uygulama Alanı

Mersin İlinde Tarım ve Kırsal kalkınma sektöründeki Sivil Toplum Kuruluşları, yerel politika uygulayıcıları olarak kar amacı gütmeyen kamu temsilcileri ve Yerel Yönetimler politika yapma ve savunuculuk konularında çalışan sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak kapasitelerini yükselteceklerdir.

Mevcut Durum Analizi

Mersin İlinde Tarım ve Kırsal kalkınma sektöründe faaliyet gösteren Sivil Toplum Kuruluşları ile sahada yapılan mevcut durum analizinde (SWOT analizi) Güçlü Yanlar, Zayıf Yanlar, Fırsatlar ve Tehditler üzerinden savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri değerlendirildiğinde aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

Savunuculuk, Lobicilik, Yabancı Otlarla Mücadele Yöntemleri

Kasım 2021, Mersin

Bu tabloya göre “Güçlü Yanlar” kategorisinin başında üye-STK ilişkilerinin geliştirilmesini ikinci plana atmayacak oranla, üyelerin STK amaçlarına katılımı bulunmaktadır. Araştırmaya katılan her iki grubun sağladığı bilgiler, üye ve STK arasında bilgi akışında bir sorun olduğunu göstermekle birlikte amaca katılım, temsil edildiğini hissetme, STK ile birlikte çalışma hissi ve tatmin duygusunda güçlü bir birliktelik zemini ortaya koymaktadır. Üye ve çalışanların, karar mekanizmasına katılımı önemli bir sorun olmadığını beyan etmeleri, kuvvetli bir ilişkiye işaret eder. Zayıf yanların güçlendirilmesi ve tehditlere karşı birlikte çözüm üretme süreçleri için, bu birliktelik hissinin artarak devam ettirilmesi önemli olacaktır.

Benzer şekilde STK’lar arası çalışma pratiklerinin bulunması, fuar gibi daha tarafsız çerçeveler içinde dahi olsa, beraber aynı ortamda bulunmanın gerçekleşiyor olması, tehditlere karşı birlikte mücadele etme, savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerini güçlendirme açısından güçlü yanları besler niteliktedir. Aktif sosyal medya takibinin olması STK destekleşmesini sanal ortamda da gerçekleştirebilmeye öncülük edecek bir alt yapıya işaret eder. Araştırmada katılımcıların belirttiği gibi, tek başına bir STK’nın yerel gündemden ulusal gündeme taşınması ve parlamentoda temsilinde yaşadığı zorlukları birlikte aşmak için, STK’ların istenirse üst birlik yapısı içinde veya beraber düzenli buluşmalar içinde olması, gerekli adımlardan biri olarak görülmektedir. Kendi gündemlerini birbirlerine aktarmak ve beraber bir eylem planı hazırlamak için düzenli bir şekilde bir araya gelen STK’ların fırsatları değerlendirmeleri, tehditlere karşı ortak akıl yürütmeleri daha kolay olacaktır. Bu raporun incelediği konu açısından en önemli eksikliklerden bir tanesi

olan savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerinin yeterince yapılamamasının çözümünde iki temel basamak, üye-STK arası ve STK'lar arası iletişimin, haber ve destekleşme akışının güçlendirilmesidir. Ortak ses oluşturulduktan sonra, etkin ana akım ve sosyal medya kullanımının geliştirilmesi ve beraber proje üretilerek gündeme aktif katılım sağlanması hem savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerini hem de ekonomi dâhil olmak üzere karşılaşılan sorunları aşmak için destek sağlayacaktır.

Bilgi aktarımında görülen sorunların bir tanesi de “Zayıf Yanlar” kategorisinde görüleceği şekilde, eğitim paketi ve eğitim programı eksikliği ile bilgi aktarımı için yukarıda bahsedilen eksiklikleridir. Araştırmaya verilen cevaplarda ortaya yoğun bir bilgi aktarım eksikliği çıkmıştır. Bu eksiklik aynı zamanda yukarıda kuvvetli olduğu belirtilen ve sağlam bir temel sağladığının altı çizilen üye-STK ilişkisinin geleceği için risk teşkil etmektedir. STK'nın amaçları, eylem planları, aktiviteleri düzenli olarak üyelere ve çevreye aktarılmadıkça, bu önemli zayıflığın risk alanına doğru kayma ve tehditler arasında yer alma ihtimali bulunmaktadır.

STK üye ve çalışanları ve STK temsilcileri tarafından belirtilen denetim eksikliği hem işleyişi hem üye-STK ilişkilerini risk altına atmaktadır. “Zayıf Yanlar” kategorisinde belirtilen çevre ile bilgi akışındaki sorunlar, “Güçlü Yanlar” kategorisinde belirtilen STK'lar arası beraber çalışma pratiklerinin oluşmuş olması ile aşılabılır. STK destekleşmesi ve “Güçlü Yanlar” içinde belirtilen STK'ların bilgi üretimi yapıyor olması, eğitim programlarının oluşturulması, paylaşılması ve uygulanmasında da yapıldığı takdirde güçlü yanlar artacaktır. Bu konularda eğitim sağlanmasının önemli etkisi olacağı düşünülmektedir.

Üye-STK arası ve STK'ların kendi arasındaki dinamikler güçlendirilip, bilgi aktarımı, temsil ve karar mekanizmasına katılım güçlendirildiğinde, “Güçlü Yanlar” kategorisinde bulunan önemli bir alt kategori olan “Bilgi Üretimi” de, savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerini güçlendirmek ve proje çalışmalarına katılmak için destekleyici bir zemin halini alacaktır. Var olan bilgi üretimi çalışmalarını STK'lar arası ortak raporlamalar ve çözüm önerileri sunacak proje faaliyetleri için kullanmak, ekonomi ve ulusal gündemde temsil sorunları için verimli bir katkı sağlayacaktır.

“Tehditler” kategorisi ikiye ayrılıp incelendiğinde, kuraklık gibi çevresel tehditlere, bilgi eksikliğinin ve ekonomik tehditlerin eşlik ettiği görülmektedir. Yukarıda önemi vurgulanan eğitim paketleri, proje hazırlanması dâhil bilgi üretiminin daha etkin hale getirilmesi ve ortak karar alma süreçlerinin harekete geçirilmesi, tehditlerle baş edebilmek için gerekli üç aşamayı oluşturur.

Bu sürecin birliktelik, bilgi aktarımı ve temsil açısından, STK'ların çalıştıkları bölge ve alandaki varlığını ve etkisini güçlendirmesi için “Fırsatlar” kategorisinde belirtilen noktaların iyi değerlendirilmesi avantaj sağlayacaktır. Bu kategori içeriden ve dışarıdan iki temel etki grubunun sağladığı fırsatlar oluşturmaktadır. STK'ların destekleşme zemininin hazır olması, üye ve temsilci düzeyinde eksikliklerin farkında olunması hareket etmeyi kolaylaştırıcı bir etki sağlamaktadır. Bu zemini güçlendirmek için içeriden gelen güçlü bir talep de üretici ve tüketicinin aracısız pazar talebidir. Ekonomik sorunlara çözüm olabilecek bu talep, beraber hareket etme pratiği ve isteği bulunan ve eksikliklerinin farkında olan STK'ların, güçlendirici hareket

alanlarından birini belirlemektedir. STK dinamiği dışında gelişen bir fırsat olarak, internetin büyük bir pazara dönüşmesi bu durumun kolaylaştırıcısı olacaktır. Bu hedefi internet ortamında gerçekleştirmeye çalışmak aynı zamanda, görünürlük ve temsil açısından yaşanan sorunları da çözmeye yardımcı olacak bir tanıtım sağlayacak niteliktedir.

Bir diğer fırsat, ana akım medyada görünür olmanın zorluğunu sosyal medya üzerinden telafi edecek şekilde, sosyal medyanın ana akım medya ile olan rekabetidir. Sosyal medyadan yürütülecek savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri ile bilgi aktarımı faaliyetleri yetkin kullanıldığı takdirde, ulusal gündemde yer alma problemine hızlı bir çözüm getirecek faaliyetler haline geleceklerdir.

SWOT analizinde aşağıda tatlılaştırıldığı şekliyle ortaya çıkan sonuçlar üzerinden, bir sonraki başlıkta ele alınan öneriler geliştirilmiştir.

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
Üyelerin STK Amaçlarına Katılımı Aynı Çerçeve de Olma Üye Temsili ve Karar Mekanizmasına Katılım Yüksekliği Temsil Edildiğini Düşünme STK'larla Beraber Çalışma Ortak Mecralarda Buluşma Bilgi Üretimi Diğer STK'lardan Haberdar Olma Gündemi Takip Etme	Üye-STK, STK-çevre arası bilgi akışı STK Eylemlerinden Haberdar Olmama Savunuculuk ve Lobicilik Faaliyetlerinden Haberdar Olmama Çevreye Kendini Tanıtamama Üye ve Çevreye Eğitim Sağlanmaması Ana akım Basında Yer Alamama Kavramların Pratikte Uyuşmaması Yeterli Faaliyetin Bulunmaması
Fırsatlar	Tehditler
Diğer STK'larla Benzer Sorunları Yaşama Diğer STK'larla Ortak Mecrada Buluşulması Sosyal Medyayı Etkin Kullanma İnternetin Bir Pazar ve Görünürlük Alanı Haline Gelmesi İnternet Eğitimlerinin Yaygınlaşması Bilgi, Aktarım, Tanıtım ve Savunuculuk/Lobicilik Alanındaki Eksiklerin Bilincinde Olma	Kuraklık Yanlış Sulama Pratiklerinin Yaygınlığı Yanlış İlaçlama Pratiklerinin Yaygınlığı Ekonomik Sorunlar Denetim Eksikliği Üye, Üretici ve Çevre Halkın Eğitim Sorunları

STK'lar arası destekleşme üzerine yapılan yorumlar, aktif birliktelikten çok basın ve sosyal medya takiplerini ve

fuarlarda karşılaşmayı öne çıkarmaktadır. Bu durum STK'ların sosyal medya hesaplarının ve basındaki görünümünün önemini vurgulamakla birlikte, beraber düzenli aralıklarla buluşan ve tek başına görünür olmanın zorluklarını birlikte çalışarak aşabilen bir dayanışma yapısına ihtiyacı göstermektedir. Fuar alanları kısmen tarafsız alanlar olarak bir araya gelmeyi sağladığı için önem kazanmaktadır fakat, dışarıdan dinamikleri belirlenmeyen, STK'ların beraberlik şartlarını kendilerinin belirleyeceği, kendileri tarafından yapılandırılmış bir birliktelik zemini, hedeflere ulaşmak açısından daha önemli bir alan sağlayacaktır. Bu zemini hazırlamak için hali hazırda STK'lar arası haberleşme ve takiplerin bulunması güçlendirici niteliktedir. İstenildiği takdirde bir üst birlik yapısı içinde veya tüm katılımcıların ortak temsiliyeti çerçevesinde düzenli buluşmaların ve bilgi üretimlerinin yapılacağı, çözüm arayışları ve eylem planlarının oluşturulacağı bir alan yaratılması önemli görülmektedir.

Buna ek olarak STK'ların iç dinamiklerinde, özellikle kooperatif yapılarına yönelik olarak şeffaflık ve denetlenebilirlik sıkça telaffuz edilmiştir. Üye-Merkez ilişkileri çerçevesinde bu talebin karşılanması aynı zamanda, STK içi ilişkilerin kuvvetlenmesi adına üzerinde durulması gereken konulardan birisini oluşturur. Şeffaflık ilkesi ve denetim STK içinde sağlanmaya başladığında, savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri kapsamında, parlamento ve ulusal gündemde görünürlük kazanmada katkısı olacaktır. Yine yukarıda sonuç kısmında belirtildiği gibi, STK içinden başlayan bu hat çevre ve diğer STK'larla ilişkilere genişletilirken, sosyal medya kullanımının, sanal ortamda

görünürlüğün ve bilgi üretmenin avantajlarıyla güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu raporlamanın yapılış sebepleri açısından güçlendirilmesi gereken en önemli alan olan savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerinin yeterince yapılamaması kadar, bu faaliyetlerin nasıl yapılacağına dair bilgi eksikliği de ortaya çıkmaktadır. Her iki gruba yöneltilen sorularda, savunuculuk faaliyetlerinin niteliği ile ilgili verilen cevaplarda, bu faaliyetlerin tam olarak tanımları kapsamında kullanılmadığı görülmektedir. Genel olarak talep ve sorunları dile getirme yöntemi ile dernek amaçlarını tanııtma yöntemi olarak tanımlanan savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerinin çerçevesi, bazı durumlarda eğitim iş birlikleri sağlama gibi tanım dışı alanlara da genişleyebilmektedir. Bu tanım eksikliği, savunuculuk adına STK'ların katıldığı dava sayısının bilinmemesinin de işaret ettiği, savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerine yönelik bilgi eksikliği ile birleştiğinde, zayıf yönlerin işleyiş açısından yarattığı sorunun boyutunu büyütülmektedir.

Lobiciliğin ve savunuculuğun tanımının STK gündeminde tam olarak yerleşmemiş olması, eğitim faaliyetlerinin önemi için yukarıda yapılan vurguyu güçlendirmektedir. Verimli faaliyetlerin yürütülebilmesi için öncelikle eğitim programlarına savunuculuk ve lobicilik faaliyetlerinin hangi çerçevelerde yapıldığı, yöntemleri ve potansiyel katkıları hakkında eğitimlerin eklenmesi ve bu eğitimlerin yaygınlaştırılması, faaliyetlerin niteliğini artıracak ve yürütülmesini kolaylaştıracaktır.

Daha önce de değinildiği gibi STK içi uyum, çevreyle ilişki, savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri açısından eğitim, bilgi aktarımı ile bilgi üretimi, savunuculuk ve lobicilik

faaliyetlerini geliştirmek ve güçlendirmek adına köprü kurucu niteliktedir.

STK – üye ilişkileri ve STK-çevre ilişkileri bu bilgi alışverişi aracılığıyla güçlendirilip hem üyeler hem çevre karar mekanizmasında bilgi sahibi aktör olarak yer aldığına, yerel zeminde görünürlük ve STK'lar-arası destekleşme de güçlenecektir.

Bilgi bariyeri aşıldığında, ekonomik sorunlara çözüm arama zemininin de kolaylaşacağı düşünülmektedir. İnternet ortamının güçlenmesi ve sosyal medyanın ana akım medyayla rekabet edebilecek bir güç kazanması, büyük bir avantaj olarak yer almaktadır. Beraber hareket etme ve çözüm arayışına girme pratiklerini sağlamlaştıran STK'lar için bu ortam, hem görünürlük sorunlarını ve tanıtım problemlerini aşmayı sağlayacak bir zemin sağlar, hem de ekonomik problemlere çözüm aramak için aracısız bir pazar ağı yaratır. İnternet ortamını daha etkin bir şekilde hem görünürlük hem haberleşme hem de bilgi ve kaynak üretme için kullanmadaki bir diğer kolaylık, bu mekanizmayı güçlendirmek için dışarıdan sağlanan destek mekanizmalarına erişimdeki ve profesyonel destek almadaki kolaylıktır.

Bilgi üretiminin içindeki bir diğer önemli alan olan proje oluşturma, hem ekonomik sorunlara bir çözüm olarak hem de görünürlüğü ve savunuculuk-lobicilik faaliyetlerini artırıcı etkisiyle, STK'ların hareket zeminini güçlendirecek öğelerden bir tanesidir. Aynı zamanda projeler araştırma kapsamında eksikliği sıklıkla ifade edilen kamu kurum-kuruluşlarıyla ortak zeminde yer almayı gerçekleştirmek için önemli araçlardır. Üniversitelerin paydaş olarak eğitim ve proje desteğinde bulunması, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak hareket etmede aracılık sağlayacak bir nitelik taşıır.

Dolayısıyla bu zemin verimli kullanılırsa, ulusal zeminde ve karar mekanizmalarında daha görünür olma imkânını sağlayacağı düşünülmektedir. Kamu kurum ve kuruluşları ile aynı zeminde bulunmak, etkin sosyal medya kullanımı, takibi ve ana akım medyada katılım sahibi olmak ya da ana akım medyayı katılıma davet etmekle daha kolay yakalanabilecek bir hedeftir. Bütün bu ilişkilerin üyeden meclise kadar ilerleyebilmesi için üst birlik ya da hiyerarşik olmayan buluşma ağlarının iyi işletilmesi önem kazanmaktadır.

SAVUNUCULUK

STK'ların ortak bir çıkar için herhangi bir kamu politikasını etkileme girişimidir. Karar vericileri etkileyerek, yasaları veya politikaları toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için, bilgiyi stratejik olarak kullanma süreci olarak da tanımlanabilir.

Savunuculuk, politika veya yasa değişiklikleri talep etmeyi veya yapılan değişikliklere katkıda bulunmayı amaçlar. Politika ve yasa değişikliklerinde karar vericiler önemli bir konumdadır. Karar vericiler, yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası düzeyde, atanmış veya seçilmiş kişiler olabilir. Örneğin, bakanlar ve milletvekilleri ulusal düzeyde seçilmiş karar vericiler, valiler ve kaymakamlar yerel düzeyde atanmış karar vericilerdir. Çözmeye çalıştığınız sorun için ulusal, yerel ve uluslararası düzeylerde, atanmış veya seçilmiş karar vericileri etkilemeniz gerekebilir. Savunuculuk faaliyeti yürütürken örgütler farklı yaklaşımlar

benimseyebilir. Bunlardan bazıları kamu çıkarları için savunuculuk, insan merkezli savunuculuk ve katılımcı savunuculuk olarak açıklanabilir.

Kamu Çıkarları İçin Savunuculuk

Özellikle yasalarda değişiklik amaçlar. Lobiciler ve medya uzmanları gibi profesyonellerle yürütülen, büyük ölçekli kampanyalar düzenlenen, geniş kamu çıkarları için kamu kaynaklarını yönlendirmeyi amaçlayan savunuculuk yaklaşımıdır. Bu tür savunuculuk faaliyetlerine Uluslararası Af Örgütü ve Greenpeace'in çeşitli alanlarda yürüttüğü çalışmalar örnek verilebilir.

İnsan Merkezli Savunuculuk

Politikanın bir uzmanlık alanı olmadığı fikrinden hareketle, özellikle yoksul ve toplum dışına itilmiş kişilerin, hayatlarını doğrudan etkileyen konularda politikaları etkileyebilmeleri için güçlendirilmesini amaçlar. Bu savunuculuk yaklaşımına, aşağıda incelenecek olan, Jübile 2000 Kampanyası'nın geliştirmekte olan ülkelerin borçlarının silinmesi için yürüttüğü çalışmalar örnek verilebilir.

Katılımcı Savunuculuk

Demokratik yönetişimin, devletler kadar vatandaşların da görevi olduğu fikrinden hareketle, sivil toplumun farklı kesimlerini karar alma süreçlerine dahil ederek, kamusal alanın ve yurttaşlığın sınırlarını genişletmeyi hedefler. Bu yaklaşıma örnek olarak yolsuzluğu önlemek üzere hükümetlerin şeffaflık ve hesap verebilirliklerini artırarak, katılım mekanizmaları geliştirmelerini talep eden faaliyetler örnek verilebilir. Savunuculuk faaliyetleri için farklı roller benimsenebilir. Bu roller denetleyici, savunucu ve hizmet sağlayıcı olarak özetlenebilir

Denetleyici olarak STK'lar, tespit ettikleri sorunla ilgili politikaları sürekli izlerler. Çocuk hakları ile ilgili olarak çalışan bir STK'nın bu konuda çıkarılacak yasa veya var olan yasanın nasıl uygulandığını sürekli izlemesi bu role örnek olarak verilebilir.

Savunucu olarak, örgütler sorunla ilgili öneriler geliştirirler ve bu önerilerin hayata geçirilmesi için faaliyetler yürütürler. Bu tür savunuculuk rolünü yürüten örgütlere düşünce üretim merkezleri örnek verilebilir.

Hizmet sağlayarak savunuculuk yapmak üzere, örgüt ele aldığı sorun ile ilgili çözüm geliştirerek, bu çözümü küçük ölçekte uygulayabilir. Bu şekilde ürettiği modelin daha geniş ölçekte (yerel, ulusal veya uluslararası) yaygınlaştırılması için yürüteceği faaliyetler de hizmet sağlayarak savunuculuk faaliyetleri yürütmek olarak tanımlanabilir. Yargıyla muhalif

çocuklarla ilgili olarak tutukevlerinde kurulacak bir izleme komitesi modeli oluşturulması ve daha sonra bu modelin yaygınlaştırılmaya çalışılması bu tür savunuculuk faaliyetlerine örnek oluşturabilir.

Örgütler savunuculuk için farklı yöntemler kullanabilir. Bu yöntemler arasında karar vericilerle iş birliği yapmak veya karşı karşıya gelmek sayılabilir. Örneğin çevre örgütlerinin, hassas ekosistemlerin korunması konusunda özellikle yerel yönetimlerle iş birliği yapmaları ve bu yöndeki politikalarını etkilemek için beraber çalışmaları bu yönetime örnek olarak verilebilir. Aynı örgütün hassas ekosistemlerin korunması için bir yasada değişiklik talep etmesi ise, karar vericilerle karşı karşıya gelmesine örnektir. Olumlu bulunan yasa, politika veya programların kapsamadığı faaliyetlerin bir STK tarafından yürütülmesi ve dolayısıyla bu yasa, politika veya programın desteklenmesi de bir savunuculuk yöntemidir. Savunuculuk stratejileri ile ilgili bölümde de ele alınacağı gibi, yasa ve uygulamalardan ortaya çıkan sorunlar kadar, toplumda var olan bazı kültürel özellikler de sorunun sebebi olabilir. Dolayısıyla STK'ların kamuoyunu belli konularda bilinçlendirmeleri veya farkındalık yaratmaları da bir savunuculuk yöntemidir. Örneğin kadın örgütlerinin kadına karşı şiddet ile ilgili olarak yürüttükleri kamuoyunu ve özellikle kadınları bilgilendirme çalışmaları bu kapsamda değerlendirilebilir.

Savunuculuk Kampanyaları

Ele alınan sorunun geniş bir kitle tarafından desteklenmesi için yürütülen faaliyetlerdir. Karar vericileri geniş kamuoyu desteği ve katılım ile etkilemek için kullanılabilir. İmza toplama, mektup, faks ve e-posta en sık kullanılan yöntemler arasındadır.

Savunuculuk Faaliyetlerinin Meşruluğu

Savunuculuk faaliyeti yürüten STK'ların toplumda yaratacakları dönüşüm, küçük bir grupla sınırlı kalmayacaktır. Etkilenen yasa, politika veya programlar birçok insanı etkileyecektir. Dolayısıyla STK'ların savunuculuk yaparken karşılaşılabilecekleri sorunlardan biri bu faaliyetlerin meşruiyetidir. Bir STK'nın yürüttüğü savunuculuk faaliyetlerinin meşruiyetini, tek başına STK'nın tüzel kişiliğinin olması sağlayamaz. Örgütün resmi olarak kayıtlı olması, politikalar üzerinde yapmak istediği etkiyle doğrudan ilişkili değildir. Dolayısıyla tüzel kişiliği olmayan, girişim, platform ve benzeri oluşumların savunuculuk faaliyeti yürütmesi de meşrudur. Savunuculuk faaliyetlerinin meşruiyeti ile ilgili olarak farklı görüşlere rastlanabilir. Özellikle yerel örgütlerde savunuculuğun geniş bir üye tabanına dayandırılması kısmen bir meşruiyet oluşturabilir. Fakat aynı örgütün doğrudan temsiliyet iddia etmeden, sadece üyelerine değil, örgütün dışına da hesap verebilir ve şeffaf olması gerekir. Üyelerini temsil etme iddiasında

olmayan örgütler savunuculuk ile ilgili meşruiyetlerini temel değerlerine dayandırabilir. İnsan hakları, çocuk hakları, kadın hakları ve benzeri hak temelli örgütler meşruiyetlerini bu değerlerden yola çıkan haklara dayandırabilir. Örgütler savunuculuğun meşruiyetini ihtiyaç sahipleri ile kurdukları ilişkilerden kazandıkları deneyim veya uzmanlıklarına dayandırabilir. Fakat deneyim veya uzmanlık da güç ilişkileri doğurabilir. Sıkça rastlanan, uzman görüşlerinin herhangi bir değer içermeyen, siyasi olmayan ve dolayısıyla tarafsız ve doğru görüşler olduğu inancı bu yüzden yanıltıcı olabilir. STK'lar yürütecekleri savunuculuk faaliyetlerinin meşruiyetini içinde bulundukları koşullara göre değerlendirmelidir. Sürece özellikle adına hareket edilen kişilerin veya hedef grupların dahil edilmesi, yaratılacak dönüşümün meşruiyetine katkıda bulunacaktır. Geniş üye tabanı, temel değerler, deneyim veya uzmanlık her bir STK'nın savunuculuğunu yürüttüğü konuda bazı temel hareket noktaları verecektir. Bunlar üzerine kurulacak savunuculuk stratejileri de daha tutarlı ve etkili olacaktır.

LOBİCİLİK

Lobicilik, temelde yasama ve yürütme erkleri üzerinde bir kanunun ya da bir kararın çıkması ya da çıkmaması yönünde yürütülen faaliyetleri ifade eder (Özbaş,36,2011). Lobiciliği, karar verme süreçlerini etkileme ve yönlendirme stratejisi olarak yorumlayabiliriz. Muzi Falconi, lobiciliği, uzun vadede, şirketler, birlikler veya örgütler tarafından

bilinçli ve koordineli bir şekilde mevcut yasalar çerçevesinde uluslararası, ulusal veya yerel düzeyde doğrudan ilişkiler geliştirerek ve çeşitli araçları ve bilgiyi kullanarak karar alma mekanizmasında etkili olan kişiler, gruplar veya topluluklarla diyalog kurup karar alma sürecini etkileme faaliyeti olarak nitelendirmektedir (Schlitzer, 2002).

Farnel lobiciliği, yasanın, normun, düzenlemenin ve genel olarak müdahalenin ve kararın oluşturulma, uygulanma veya yorumlanma süreçlerinde kamu erkini dolaylı ya da dolaysız olarak etkilemeye yönelik girişimleri içeren bir faaliyet olarak tanımlıyor (Farnel,1994). Bu tanımlardan yararlanarak lobicilik için hepsinde ortak olarak karar alma süreçlerini çeşitli faaliyetler ve yöntemlerle etkilemenin vurgulandığını görebiliriz. Bu amacı güden özel şirketler, baskı grupları, örgütler olabileceği gibi devletler de ulusal ve uluslararası düzeyde kendi amaç ve çıkarları doğrultusunda etkin bir yol izleyebilmek adına lobiciliğe ihtiyaç duymaktadır.

Lobicilik çağdaş dünyanın ortaya çıkardığı bir kurumdur. Çağdaş dünyada karar alma mekanizması üzerindeki katı kurallar ortadan kalkmıştır. Karar süreçleri ise siyah ve beyaz gibi keskin çizgilere sahip değildir. Bu noktada karar alma süreçlerini etkileyen sivil toplum kuruluşlarının önemi artmıştır. Sivil toplum ile kamu arasındaki ayrım siyah ve beyaz katı çizgiler şeklinde değildir. Aksine sivil toplumun kamunun içinde, kamunun da sivil toplumun içinde yer aldığı daha girift bir yapıdan bahsetmek daha doğru olacaktır.

Türkiye ve özelinde kamu kurum ve kuruluşları da, gerek yurtiçi ve yurtdışında yaşayan vatandaşlarının ihtiyaçları doğrultusunda, gerek de siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki çıkarlar doğrultusunda lobicilik faaliyetlerinde bulunmuştur ancak Türkiye’de lobicilik faaliyetlerinin öneminin daha etkin bir şekilde anlaşılabilmesi için lobiciliğin aslında ne olmadığının vurgulanması gerekmektedir. Lobicilik, rüşvet vererek veya çeşitli maddi kazanımlar sağlayarak haksız yere kazanım elde etme çalışmaları, sadece belirli çıkar gruplarının etkin olabileceği bir platform, yasal zemini olmayan illegal bir yapı değildir. Bu konuda Farnel lobiciliğe şu şekilde açıklık getirmiştir: Lobicilik, tüm ön yargıların tersine, kuşkulu bir faaliyet alanı değildir. O, ne bir rüşvet, orijinal hediye, bedava seyahat konusu, ne de ahlaksızlık veya nüfuz ticaretidir. Lobicilik, gelişimine ayak uydurduğu çağdaş toplumun stratejisinde çok etkili bir araç konumundadır. (Farnel, 1994)

ABD, AB ve Türkiye’deki Lobiciliğin Yasal Zemini

Lobiciliğin Türkiye’de diğer ülkelerden farklı olarak algılanmasının en önemli nedenlerinden biri yasal eksikliktir. Diğer ülkelerde lobicilik anlayışını geliştiren temel unsur yasal zeminin kuvvetli bir biçimde oluşmuş olması ve bu sayede de şeffaflığın sağlanmış olmasıdır. Bu noktada örnek olarak ABD’de lobicilik için çıkarılan yasaları ve Türkiye’deki

bu konuda yapılan çalışmalara değinmekte fayda görölmektedir.

ABD'de Lobiciliğin Yasal Zemini

ABD'de Yasal Süreçteki Önemli Adımların başında, 1938'de getirilen “Yabancı Temsilcilikler Kayıt Kanunu” gelmektedir. Bu yasada yabancılar adına lobicilik yapanların kimin adına, ne tür faaliyette bulunduklarını, harcamalarını Adalet Bakanlığı'na bildirmeleri istenmektedir,

1946'da “Federal Lobi Yasası” ile lobicilerin kayıtlarını meclise vermesi gerektiği ve lobilerden Kongre'nin ve halkın bilgi sahibi olmasını sağlamak amacıyla mali kayıtlarını da üç ay arayla ibraz etmeleri istenmekteydi

1995 yılında getirilen “Lobicilik Açıklama Yasası” 1946 tarihli yasanın yerine kabul edilmiştir. Lobiciliğin sadece kongreye yönelik bir faaliyet olmadığı, yürütmeyi etkilemeyi amaçlayan faaliyetlerin de yasa kapsamında lobicilik olarak değerlendirileceği belirtilmekteydi.

1998'de getirilen “Teknik Değişiklikler Yasası”, 1995 tarihli yasada değişiklikler meydana getiren, mevcut yasanın eksiklerini gidermeye çalışan bir yasadır.

AB'de Lobiciliğin Yasal Zemini

Avrupa Birliği'nin yasama alanının kapsamı ve yetkileri genişledikçe, bu alanda kendi çıkarlarını savunmak isteyen kişi ve kurumların sayısı da artmaktadır. Baskı ve

çıkar grupları hem Konsey ve Parlamento tarafından kabul edilen düzenlemelerin hem de Komisyon tarafından kullanılan yetkilerin kendi istekleri doğrultusunda olması için çalışmaktadır. Avrupa ülkelerinde lobicilik son yirmi yılda gelişme göstermiştir. Her ülkede farklı bir evrim söz konusudur. Örneğin Fransa'da 'lobi' sözcüğü hâlâ art niyetler çağrıştırabiliyor. AB düzeyinde ise, karar alma sisteminin karmaşıklığı, kaçınılmaz olarak lobiciliğe de yansımaktadır. AB yasalarını AB Komisyonu öneri olarak hazırlamaktadır. Dolayısıyla lobilerin ilk hedefi Brüksel'deki Komisyon olmaktadır. Son kararı ise ya Bakanlar Konseyi tek başına belirlemekte (Bu durumda yirmi beş başkentte ayrı ayrı etkinlik ve üzerine Brüksel'de müdahale gerekli) ya da Avrupa Parlamentosu ile 'ortak karar' mekanizması işlemektedir. Bu durumda ise, her Avrupa parlamenti siyasal grubuna ve ülkesine göre bir lobicilik odağına dönüşmektedir. Birçok AB programı ve uygulaması için ise istikamet tekrar AB Komisyonu'dur.

Türkiye'deki Lobiciliğin Yasal Zemini

Türkiye'de lobicilik faaliyetlerinin, şeffaflığın artırılmasını sağlayacak ve kötüye kullanılmasını engelleyecek doğrudan bir yasal düzenleme çalışmasına ulaşamamıştır.

Türkiye'de ilk lobicilik faaliyetlerinin Osmanlı Devleti'nde 2. Abdulhamit zamanında yapıldığı söylenebilir. (Avrupa kamuoyunu Osmanlı lehine yönlendirmek için)

Ancak, Cumhuriyet döneminde Amerika’da ilk Türk lobisi olma özelliğini taşıyan Türk Teavün Cemiyeti (Turkish Welfare Assosiaton) 1924 yılında Türkler tarafından kurulmuştur. Amerika’ya göç eden Türklerin yaşamış olduğu sıkıntılardan dolayı, Türk-Amerikan yakınlaşmasını engellemek için faaliyetler yapan Ermeni-Rum lobilerine karşı çalışmışlardır. Lobicilik faaliyetinin oluşması için herhangi bir karşı lobi olmadan sadece çıkar hedeflerine ulaşmak için çalışmalar yapılabilir ama günümüzde lobicilik faaliyetlerinin çok önem kazandığı, lobicilik faaliyetlerinde bir rekabet piyasası olduğu düşünüldüğünde lobi faaliyetlerini oluşturan ve şekillendiren esas etkenin karşı lobi faaliyeti olduğu söylenebilir.

Lobicilik Yöntemleri

Lobicilikte verim alınabilmesi için baskı gruplarının belirli özelliklere sahip olması gereklidir. Bunlardan bazıları; büyüklük, itibar, toplumsal saygınlık, tutarlılık, dayanışma ve liderliktir. Bu noktada Ajanslar genelinde Yatırım Destek Ofisleri bu ilkeler çerçevesinde hareket etmelidir. Lobicilik yöntemlerinden bazıları aşağıdaki gibidir.

- Yüz yüze görüşme
- Komisyonlar
- Mektup gönderme(Günümüzde Mail, Kısa Mesaj)
- Halkla ilişkiler kampanyaları
- Sponsorluklar
- Sivil toplum oluşturma
- Sivil ya da kamusal ortaklık

Modern dünyada lobi faaliyetleri karar mekanizmaları üzerinde baskı yaratmak için çok etkin araçlardır. Bu faaliyetler ABD’de başlamış olup yasal zemini zamanla oluşturulmuştur. Günümüzde ABD ve AB’de yaygın olan faaliyetlerden Türkiye’nin hem uluslararası hem de ulusal manada faydalanması gerekmektedir.

YABANCI OT, HERBARYUM VE MÜCADELE YÖNTEMLERİ

Yabancı Otlar ve Tanımı

İnsanların istemediği yerlerde yetişen, yararından çok zararı olan bitkilerdir. Genellikle işlenen arazilerde bulunan, yabancı olarak yetişen, çok fazla karşılaşılmak istenmeyen bitkidir. Ekolojik şartlara çok dayanıklı, kök sistemleri iyi gelişmiş bitkilerdir. Büyüme faktörleri (su, besin maddeleri, ışık) yönünden kültür bitkisiyle rekabete girer. Dar Yapraklı ve Geniş Yapraklı olarak sınıflandırılırlar.

Kültür bitkisinde homojen olmayan büyümeye, olgunlaşmaya, düşük verime ve kalite kaybına neden olur. Sürümü ve hasadı güçleştirerek üretim masraflarını yükseltir. Arazinin değerini düşürerek zarar verir.

Yabancı otlar, kültür bitkilerinin besin maddeleri, su, ışık ve yaşama yerlerine ortak olarak doğrudan zarar verirler. Yabancı otların rekabet gücü kültür bitkilerinden daha fazladır. Yabancı otlarla mücadele edilmemesi durumunda tarlalarda ve bahçelerde yoğunluğuna bağlı olarak verim kayıpları (dünyada %15-20, ülkemizde %20-35) oluşur.

Yoğunluğun çok yüksek olduğu tarlalarda ürün dahi alınamayabilir. Yabancı ot tohumları ürüne karışarak kalitenin dolayısıyla tohumluk değerinin düşmesine neden olur. Tohumun teknolojik özelliklerinin bozulmasına neden olur. Ürün içinde bulunan yabancı ot tohumları un gibi mamullere karışarak renk, koku ve tadını bozarlar, ayrıca zehirlenmelere sebep olabilirler. Yabancı otlarla mücadele etmenin temel ilkesi, yabancı ot türlerini iyi tanımak ve biyolojilerini iyi bilmektir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tarım tekniklerinin gelişmesi ve yeni kimyasalların ortaya çıkışı ile yabancı ot popülasyonunda ve yoğunluğunda devamlı değişikliklerin meydana geldiğini ve buna paralel olarak daha önce ekonomik zarara neden olmayan türlerin belirli dönemlerde büyük problem haline geldiği belirlenmiştir.

Bunun yanı sıra yabancı otların faydaları da vardır. Gen kaynağıdır. Tekstilde boya yapımında kullanılır. İnsan ve hayvan gıdası ve tıbbi bitki olarak kullanılır. Yeşil gübre olarak kullanılır. Faydalı böceklere konukçuluk ederek fayda sağlar.

Dar Yapraklı Yabancı Otların Özellikleri (Monokotiledon) saçak kökleri vardır. Embriyolarında tek çenek bulunan bitkilerdir. Yaprakları paralel damarlıdır. Çiçek kısımları üçlü grup halindedir. Kambiyum yoktur. İletim demetleri gövdede dağınıktır.

Geniş Yapraklı Yabancı Otların Özellikleri (Dikotiledon) kazık kökleri vardır. Embriyolarında iki çenek bulunan bitkilerdir. Yaprakları ağ damarlıdır. Çiçekleri dörtlü veya beşli gruplar halindedir. Kambiyum vardır. İletim demetleri düzenli sıralanmıştır.

Herbaryum ve Bitki Teşhisinin Yapılması

Taksonomik araştırmalar için bitki örnekleri toplamak zorunludur. Uzun yıllar korunmak amacıyla kurutulmuş bitki örneklerinin kartonlara yapıştırılmış koleksiyonlarına veya bu koleksiyonların bulunduğu laboratuvar ve enstitüdeki bitki örneklerine herbaryum denilmektedir.

Herbaryum bitkileri uzun yıllar boyunca önemli birer kayıt olacakları için dikkatli seçilmeli, hazırlanmalı ve saklanmalıdırlar. Taksonomistler bitkileri araziden toplar ve bitkilerin bulundukları habitat ile ilgili bilgileri kaydederler. Bitkilerin canlı iken teşhisleri, kurutulmuş örneklerin teşhisinden daha kolaydır. Bitki türleri çevre koşullarına, yani toprak, nem, eğim, ışık, doğal afetler (yangın) v.s. ye bağlı olduğu için, bitkilerin toplandığı ekolojinin özellikleri de kaydedilmelidir. Bir bitkinin kolayca teşhis edilebilmesi için gelişimini tamamlamış dönemde olması önemlidir. Sadece yaprak veya sadece bir çiçeğe bakarak yapılacak teşhis yanlış sonuçlara neden olacaktır. Bu nedenle teşhis için bitkilerin mümkün olduğu kadarıyla tüm kısımlarının toplanması önemlidir. Fakat, tüm bir ağacın preslenmesi gerekmemektedir. O bitkiyi tarif edecek, yaprak, çiçek, meyve, üreme organlarının ve benzerinin preslenmesi yeterli olacaktır.

Herbaryumların Kullanım Alanları

Araştırma materyali olarak, Karşılaştırma materyali olarak, Tarihi koleksiyon olarak, Öğretime yardımcı olarak kullanılmaktadır.

Herbaryum Yapmanın Amacı

Bitkiyi tanımak, Bitkinin nerede ve ne zaman yetiştiğini öğrenerek varlığını kanıtlamak, Daha sonraki bitkilerle ilgili konularda çalışmak, Bitkiye ulaşmanın mümkün olmadığı zamanlarda elde hazır materyal bulunmasını sağlamak, Hastalık ve zararlılara konukçuluk yapan bitkileri toplamak, daha sonra teşhiste kullanmaktır.

Yabancı Otlarla Mücadele

Bitkisel üretim de amaç ekolojik dengeleri bozmadan, birim alandan olabildiğince çok miktarda ve yüksek kalitede ürün elde edilmesidir. Tarımsal mücadelede amaç ürünün, hastalık, zararlı ve yabancı otların etkilerinden ekonomik ölçüler içinde korunması, kalitesinin ve miktarının artırılmasıdır. Bu amaca ulaşırken tarımsal mücadelenin, entegre mücadele yöntemleri ilkelerine uygun olarak yürütülmesi uygun bulunmaktadır. Modern bitki korumada ekonomiklik kavramı, çevrenin, sağlığın korunması yanı sıra, bilinçli ve kontrollü uygulamalar ile yeni sorunların, örneğin yeni yabancı ot türlerinin dominant hale gelmemesini, pestisitlere dayanıklı mutantların ortaya çıkmamasını, hatta tarım ürünü ihracatında kalıntı sorunlarının önlenmesini de kapsamaktadır. Çeşitli tarımsal alet ve diğer girdileri kullanarak zararlı durumdaki bitkilerin zararını azaltmak, yok etmek veya zararlı halden yararlı duruma getirmek işlemine yabancı otlarla mücadele denilir.

Kültürel Önlemler

Yabancı otlarla mücadelede başarılı olabilmek için öncelikle kültürel önlemlerin alınması gerekir. Özellikle yeni kurulan tarla veya bahçelere dışarıdan yabancı ot tohum ya da parçalarının girişinin önlenmesi şarttır. Bu nedenle yabancı otlarla bulaşık alanda kullanılmış olan tüm tarımsal alet ve makinalarının bahçeye girmeden önce temizlenmesi gerekir.

Sulama yapılan bahçelerde uygun sulama sisteminin seçimi de oldukça önemlidir. Yabancı otların yayılmasının önlenmesinin temeli temiz ve sertifikalı tohumluk kullanılmasıyla ilgilidir. Sertifikalı ve temiz tohumluk kullanılmaması, durumunda yabancı ot türlerini ayırtırmada selektör kullanılmalıdır. Bölgeye has doğru çeşit seçiminin yanında, doğru toprak hazırlığı yabancı otların tohum oluşturmalarını önleyebilmektedir. Buğday ekiminden önce hafif toprak işleme veya buğday gelişiminin üç-dört yapraklı döneminde sıra aralarına yapılacak tırmık sürüm işlemi yabancı otların çıkışını geciktirebilmektedir.

Ayrıca yabancı otların gelişim dönemine göre buğday tohumu ekiminin erken veya geç yapılması sorun olan yabancı ot türlerini azaltabilmektedir. Ekim zamanı esnasında ise gübrenin tohum yatağına 2 uygulanmasıyla birlikte ilerleyen süreçte yabancı otların gübreden yararlanması da minimize edilebilir. Karık ya da salma sulama yapılan tarla veya bahçelerde daha fazla alan sulandığı için, yabancı ot yoğunluğu da fazla olacaktır.

Bu alanlarda karık ya da salma sulama yapılıyorsa su kaynağına dikkat edilmeli sulama suyu ile yabancı ot

tohumlarının alana taşınmasına engel olunmalıdır. Bu nedenle sulama kanalları kenarındaki yabancı otların tohum bağlaması önlenip bunların kanal içerisine dökülmesine engel olunmalı ve kanal kenarındaki yabancı otlar temizlenmelidir.

Tarla veya bahçe tarımında sulamanın damla sulama sistemleri ile yapılması yabancı ot çıkışını büyük oranda azaltmaktadır. Tarla veya bahçelerde çiftlik gübresi kullanılacaksa bu gübrenin yeterince yanmış olmasına dikkat edilmelidir. Bazı yabancı ot tohumları hayvanların sindirim sisteminden geçtikten sonra bile %50'nin üzerinde canlılığını ve çimlenme kabiliyetini koruyabildiğinden, yeterince yanmamış çiftlik gübresi kullanıldığında bahçedeki yabancı otların tür ve sayısında artış görülebilmektedir.

Mekanik Mücadele

Tarla ve bahçelerde genellikle en fazla tavsiye edilen mekanik mücadele yöntemi sürümdür. Bu işlemle hem yabancı otlar yok edilmekte hem de toprağın gevşemesi ve havalanması sağlanabilmektedir. Ancak sürümün faydaları yanında fide ve ağaçların köklerine zarar verme gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Bu nedenle fide ve ağaçların kök aksamına zarar vermeyecek şekilde sürüm yapılmalı ve aşırı sürümden kaçınılmalıdır.

Toprak işleme esnasında sıra üzerinde fide etrafında yabancı ot mücadelesi yapılırken, kök boğazı doldurma işlemi gerçekleştirilir. Bahçelerde ağaçların taç alanı içinde kalan ve sürümle yok edilemeyen yabancı otlar tırpan veya benzeri biçme aletleriyle biçilerek yok edilebilir. Sürümün

yapılamadığı alanlarda yabancı ot mücadelesi için tavsiye edilebilecek yöntemlerden biri de kültür bitkilerine zarar vermeden yapılan biçme işlemidir. Bu yöntemde, bahçelerde yabancı otlar çiçeklenmeden önce, belirli aralıklarla biçilir, böylece hem hayvan yemi elde edilmiş olur hem de yabancı otların tohum bağlamalarına ve aşırı gelişip, diğer hastalık ve böceklerle konukçuluk etmesi engellenmiş olur. Tarlalarda ise tarla kenarlarında bulunan yabancı otlar dönem içerisinde biçilmelidir.

Fiziksel Mücadele

Malçlama adı verilen yöntemle, toprak yüzeyi canlı ya da cansız materyallerle kapatılmakta ve toprağın nem kaybı önlendiği gibi özellikle toprağa ışık geçmesi önlendiğinden birçok yabancı ot türünün tohumlarının da çimlenmesi engellenmektedir. Bu amaçla siyah polietilen naylon, malç tekstili, saman gibi örtü materyalleri kullanılabilir.

Malçlama için kullanılabilen siyah plastik örtüler hem yabancı otların çıkışını önlemekte hem de toprak ısını 3-4°C yükseltebilmektedir. Örneğin Çukurova’da yeni tesis edilen bir mandalina bahçesinde üç yıl üst üste yürütülen denemede; polietilen malç uygulamasının %99,6, malç tekstili uygulamasının ise %100 oranında yabancı otları kontrol ettiği saptanmıştır.

Malçlama, Faydaları: topraktan su kaybını azaltır. Toprağı dona karşı korur. Topraktan olabilecek bulaşmaları engeller. Yağışla toprağın yıkanmasını engeller. Toprak sıcaklığını yükseltir. Çok sıcak bölgelerde toprağın serin kalmasını sağlar.

Örtücü Bitki Bu uygulamasında, meyve ağaçlarının yetiştirildiği alanlarda sıra aralarına, bölgeye uygun bir ya da birkaç çeşit örtücü bitki ekilmekte ve ekilen bu örtücü bitkiler toprak yüzeyini kapatarak o alanda yabancı otların çıkışını engellemektedir.

Örtücü bitki olarak genellikle Fabaceae (baklagil) familyasından bitkiler tercih edilmektedir. Bunun yanı sıra Poaceae (buğdaygil) familyasına ait bazı bitkiler de yetiştirilebilmektedir. Örtücü bitki seçiminde konunun uzmanlarına başvuru yapılmalı, bölgeye uygun, alanı çabuk kaplayıp, yabancı otların büyümesine ve gelişmesine izin vermeyen bitkiler seçilmelidir.

Örtücü bitkiler 4 organik (fiğ, yonca, arpa, tritikale vs.) ve inorganik (bazaltik pomza, zeolit, kıyılmış kâğıt, kabuk posası vs.) malç materyalleri olarak ayrılırlar. Örneğin Çukurova'da yeni tesis bir mandalina bahçesinde üç yıl üst üste yürütülen denemede; örtücü bitki olarak *Vicia sativa* L. (Adi fiğ) ekildiğinde yabancı otların %44,9 oranında kontrol altına aldığı saptanmıştır. Pikan cevizi bahçesinde yürütülen bir çalışmada yaprak bitleri ile beslenen Coccinellidlerin, örtücü bitki türleri üzerinde, yabancı otlu vejetasyona göre 6 kat, biçim yapılan yabancı otlu vejetasyona göre ise 87 kat daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada örtücü bitki olarak *Vicia villosa* Roth ve *Secale cereale* L. kullanılmıştır.

Kimyasal Mücadele

Uygulamasının kolay olması ve sonucunun da çok kısa sürede sonuç alınması ve pahalı bir yöntem olmaması gibi nedenlerle kimyasal mücadele pek çok kültür bitkisinde

yabancı otlar ile mücadelede en fazla tercih edilen bir yöntemdir. Ancak bu yöntemin de bazı dezavantajları bulunmaktadır. Sürekli aynı etki mekanizmasına sahip herbisit kullanımı, yabancı otlarda dayanıklılığa neden olabilir. Ayrıca sürekli ve yüksek dozlarda herbisit kullanımı doğayı ve çevreyi kirleteceği gibi yeraltı sularına karışarak da kirliliğe neden olabilirler.

Kimyasal mücadelede herbisitler su ile karıştırılarak pülverize edilir. Dekara atılacak su miktarı püskürtücünün tipine göre değişir. Yabancı ot mücadelesi, sabit basınçlı sırt pülverizatörü veya tarla pülverizatörü kullanılarak yapılabilir.

Aletler bahçe koşullarında kalibre edilmelidir. Herbisit uygulamalarında kalibrasyon oldukça önemlidir. Kalibrasyon yapılmadan uygulama yapıldığı takdirde herbisit istenilen dozda uygulanma şansı düşük olur ve bunun sonucunda da, ya fazla ilaç kullanılır ya da az ilaç kullanılarak yabancı otlarda etki düşüklüğü görülür. İlaçlamalara hasattan en geç bir ay önce son verilmelidir.

Ekim öncesi uygulama:

Kültür bitkisi tohumu toprağa ekilmeden önce yapılan uygulamalardır. Çıkış (Dikim) öncesi ilaçlamalar, ilkbaharda bahçe sürülüp hazırlandıktan ve yabancı otlar temizlendikten sonra, toprak nemli iken yağıştan önce yapılır.

Çıkış (Dikim) sonrası uygulama: Ekilen kültür bitkisiyle beraber yabancı otlar da çıktıktan sonra ilkbahar sonundan yaz sonuna kadar ki zaman aralığında kimyasal ilaç uygulaması yapılabilir. Çıkış sonrası ilaçlamanın etkinliği açısından herbisitler etiket bilgilerine bağlı olarak yabancı otların aktif gelişme gösterdikleri dönemlerde uygulanmalıdır.

Yabancı Ot Mücadelesinde Dikkate Alınacak Kriterler
Kültür bitkisinin türü, - Yabancı otun türü, - Yabancı otun yoğunluğu, - Yabancı otların zarar verebilme oranları, - Yabancı otla mücadele maliyetidir. Herbisit Uygulanmasında Dikkat Edilmesi Gerekenler - Herbisit ve dozu DOĞRU seçilmelidir (İlaç etiketi dikkatlice okunmalı ve gerekleri yerine getirilmelidir). - Kültür bitkisi ve yabancı otlar DOĞRU teşhis edilmelidir. - Herbisit kullanma zamanı DOĞRU olmalıdır (Rüzgâr Hızı: <4-5 m/s, Sıcaklık: 10-30 oC, Nem normal düzeyde olmalıdır).- Kullanılacak aletin kalibrasyonu DOĞRU yapılmalıdır (Yelpaze Hüzmeli meme kullanmalı, Su: 20-40 L/da ilaçlamadan önce ve sonra alet makine temizlenmelidir).- Yabancı ot yoğunluğu Ekonomik Zarar Eşiğine (EZE) göre ilaçlamaya gerek olup olmadığı saptanmalıdır (maliyet).- İlaçlama sırasında özel giyecek kullanılmalıdır.- Artan ilaç uygun koşullarda saklanmalıdır. - Boş ambalajlar uygun şekilde yok edilmelidir.- Genel bir referans olarak tarla uygulamalarında ilaç normu için herbisitler 100-300 l/ha, meme tipi ve basıncı için yelpaze hüzmeli memelerde 1.5 -3 bar (atm) basınçta uygulanmalıdır.

Ekim Nöbeti (Ürün Rotasyonu, Münavebe)

Geçmişte ekim nöbeti, kültürel mücadele sisteminin içerisinde yer almıştır. Ancak günümüzde yabancı otlarla direk mücadelede ekim nöbeti en önemli yöntem haline gelmiştir. Sadece buğday ekilen tarlalar ile buğday dışında farklı ürünlerin ekildiği tarlalar arasında yabancı yulaf türlerine ait popülasyon yoğunluğunda azalmaların olabileceği görülmüştür. Çünkü tarlalarda ürün değişimiyle

kültür bitkilerinin ekim ve hasat tarihleri değişmekte, yabancı otlarla rekabet güçleri yükselmekte, gübreleme istekleri azalmakta ve ana yabancı ot türlerinin biyolojilerini tamamlaması adına kültür bitkileri ile olan ilişkilerinin periyodik olarak kırılması sağlanabilmektedir.

Genellikle de tarlalarda sorun olan ana zararlı yabancı otlar kültür bitkilerine göre özelleşmiş olup, bu oluşan döngünün kırılmasında ise ekim nöbeti önemli bir mücadele yöntemi olmuştur. Ayrıca ekim nöbetinde kültür bitkisinin önemi, ekosisteme olan katkısı ve tarıma sağladığı faydalar da göz önüne alınmalıdır.

Ekim Nöbetinin Faydaları

- Kültür bitkilerinin değişmesiyle tarlalarda ekim, toprak hazırlığı, sulama, gübreleme vb. uygulamaların değişmesine yardımcı olur.

- Tarlalarda yabancı otlamanın azalmasıyla birlikte ana zararlı konumunda bulunabilen türlerin rekabet güçlerini azaltarak, ekonomik zarar eşiğinin altında tutar.

- Yabancı otlara karşı mücadele yöntemlerinin farklılaşmasına olanak vererek yabancı otların kontrolünü sağlar.

- Ruhsatlı dozda kullanılan herbisitlerin etkilerinin uzun süre devam etmesine ve uygulama zamanı ile şeklinin değişmesine olanak sağlayarak, yabancı otlarda herbisitlere karşı dayanıklılık oluşmasını önler.

- Herbisit kullanımının azaltılmasına dolayısıyla herbisit kalıntılarının toprakta parçalanma hızının artmasına, gıda güvenilirliğinin yükselmesine, toprak ile su kirliliğinin engellenmesine olanak verir.

- Toprakta yararlı ve gerekli olan mikroorganizma faaliyetlerinin yükselmesine neden olur. Olanak sağlar.

- Bölgesel anlamda ürüne göre planlanmış uygun ekim nöbeti sistemleri oluşur.
- Ürün çeşitleri farklılaşarak tarlalar zenginleşir, verim artışıyla birim alandan elde edilen kar artar.
- Talep edilen ürünlere bağlı olarak tarımsal girdili sanayiye çeşitlendirir.
- İşsizlik sorununun çözülmesine katkıda bulunarak, bölgenin kalkınmasını sağlar.

Entegre Mücadele

Tarım alanlarında yabancı ot yönetiminde ana zararlı yabancı ot türleriyle mücadelede doğru ve uygun mücadele stratejileri kullanılmalıdır. Sadece kimyasal mücadele yapmak yerine kültürel, fiziksel ve mekanik mücadele yöntemleri birlikte kullanılarak entegrasyon sağlanmalıdır.

Mücadele yöntemlerinin değişmesi yabancı otların rekabet etme yeteneklerini azaltır, baskın olan türlerin bağ üretim alanlarından uzaklaşmasına yardım eder.

KAYNAKÇA

Namugenyi, Christine & Nimmagadda, Shastri & Reiners, Torsten. (2019). Design Of A Swot Analysis Model And Its Evaluation İn Diverse Digital Business Ecosystem Contexts.Procedia Computer Science. 159, Ss. 1145-1154.

Ganz, Marshall (2004). Another Looat Farmworker Mobilization. The Social Movements Reader İçinde New Jersey: Blackwell Publishing, Ss. 283-300.

Peltekoğlu, Filiz Balta. (2001) Halkla İlişkiler Nedir,İstanbul:Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Jenkins, J. Craig.(1987)Nonprofit Organisations And Policy Advocacy. The Nonprofit Sector: A Research Handbook İçinde Powell, W. W. (Ed), New Haven: Yale University Press

Karşılaştırmalı Kamu Politikası (2013) Kamu Politikası: Kuram Ve Uygulamaİçinde,M. Yıldız, M. Z. Sobacı (Ed.), İstanbul: Adres Yayınları, Ss. 298-319.

Diñçer, Müjde Ker. (1998) Lobcilik, , İstanbul: Alfa Yayınları

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019) 2019-2023 Onbirinci Kalkınma Planı,

<https://www.siviltoplum.gov.tr/dernekler-bilgi-sistemi-derbis-kullanici-sayisi#>

<https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-bolgelere-gore-dagilimi>

<https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-faaliyet-alanlarına-gore-dagilimi>

Stk'lar İçin Savunuculuk Rehberi Yiğit Aksakoğlu

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı Lobcilik Raporu 27 Kasım 2015

Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi Erdemli Ekonomik Kalkınma Kümesi- Stratejik Yatırım Planı